

Hungary
Slovakia
Romania
Ukraine

PARTNERSHIP
WITHOUT BORDERS

MUZEUL
MARAMUREȘAN

Sighetul evreiesc
Jewish Sighet

Provided with the financial support of the European Union
Produs cu ajutorul financiar al Uniunii Europene

EUROPEAN UNION

Alina MARINCEAN

Sighetul evreiesc

Jewish Sighet

emm
Editura Muzeul Maramureșului

Sighetu Marmației, 2023

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
MARINCEAN, ALINA
Sighetul evreiesc = Jewish Sighet / Alina Marincean. - Sighetu Marmaţiei : Editura Muzeul Maramureşului, 2023
Conţine bibliografie
ISBN 978-606-95703-2-6

94

Hungary-Slovakia-Romania-Ukraine

ENICross-borderCooperationProgramme

2014-2020

PARTNERSHIP
WITHOUTBORDERS

EUROPEAN UNION

Co-financed by the European Union
Cofinanțat de Uniunea Europeană

www.**HUSKROUA-CBC.EU**

Disclaimer

This was produced with the financial support of the European Union. Its content is the sole responsibility of Maramures Museum and does not necessarily reflect the views of the European Union.
Acest material a fost produs cu ajutorul financiar al Uniunii Europene. Conținutul lui reprezintă responsabilitatea unică a Muzeului Maramureșan și nu reflectă în mod deosebit poziția Uniunii Europene.

Numele proiectului: JCulture

,,Cercetarea și păstrarea moștenirii culturale evreiești în zona transfrontalieră” HUSKROUA/1901/3.1/0031

Obiectiv general: creșterea competitivității în zona transfrontalieră a Uniunii Europene în apropierea orașelor Ivano-Frankivsk și Sighetu Marmației pe principiile cooperării și bunei vecinătăți prin identificarea capitalizării comune a turismului, păstrării și promovării moștenirii culturale evreiești ca parte importantă din istoria locală.

Începutul proiectului: 1 Iunie, 2021.

Durata proiectului: 12 luni.

Partener principal: Departamentul de Investiții, Proiecte, Relații Internaționale Turism și Promovare a Consiliului Local Ivano-Frankivsk (Ucraina)

Parteneri: Muzeul Maramureșan (Sighetu Marmației, Romania)

Budget total: 287,745.20 euros

Contribuție EU: 258,970.67 euros

Co-financed by the European Union

Cofinanțat de Uniunea Europeană

”Somewhere in Transylvania, in the shadow of the Carpathians, very near the most capricious frontier of Easter Europe, there is a dusty little town called Sighet. It is a town like many others, and yet it is not like any other. Quiet, withdrawn, resigned, it seems almost petrified in its own forgetfulness and in the shame that springs in that forgetfulness. It has denied its past; it is condemned to live outside of time; it breathes only in the memory of those who have left it”.

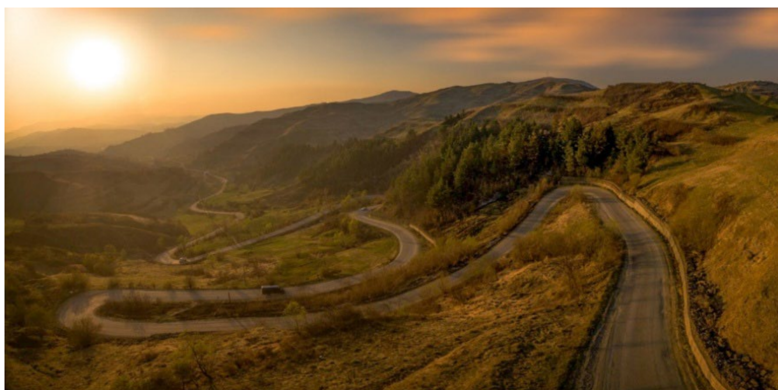
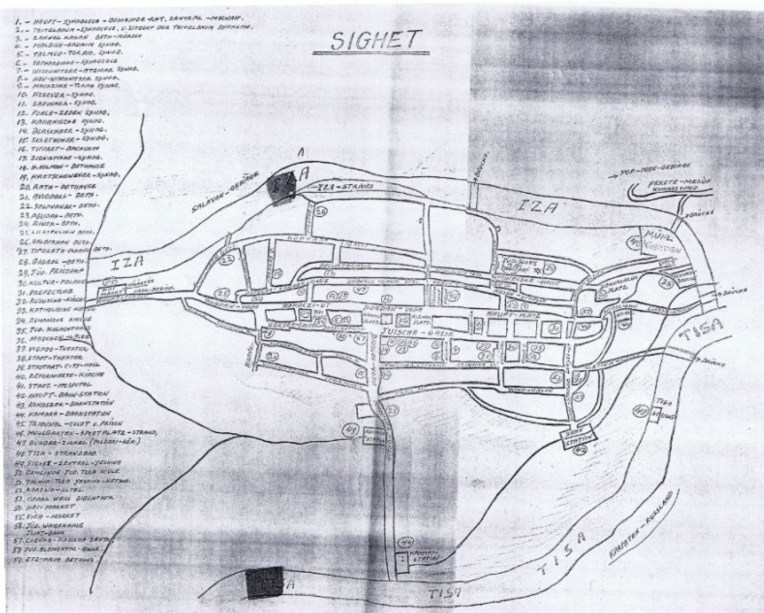

Foto: Sorin Markus

"*Undeva în Transilvania, la umbra Carpaților, foarte aproape de cea mai capricioasă frontieră a Europei de Est, există un orășel prăfuit numit Sighet. Este un oraș ca multe altele, și totuși nu este ca oricare altul. Liniștit, retras, resemnat, pare aproape pietrificat în propria uitare și în rușinea care izvorăște din acea uitare. Și-a negat trecutul; este condamnat să trăiască în afara timpului; el respiră numai în memoria celor care l-au părăsit*".

Elie Wiesel. *The last return*, 1965

Sighetul evreiesc pare să nu fi existat niciodată. Dacă Sighetul a fost sau nu un ștetl este subiect de dezbatere și uneori de dispută, o dispută în care medierea argumentată a istoricilor, cu pardon, devine în acest context irelevantă. Sighetul a fost și este așa cum îl simți: fie cel mai important centru al unui mare comitat, fie o tihnită, pe alocuri reverberantă comunitate cu tot soiul de personaje pitorești ce făceau subiectul unor povești ce călătoreau din sat în sat pe văile Maramureșului și mai călătoresc și azi pe continente îndepărtate. Romantic vorbind însă, Sighetul a fost pentru cei mai mulți cel mai important ștetl sau cum i se mai spune azi, în lumea celor forțați să se despartă de el, **Orașul inimii**.

Sighetul evreiesc. Hartă desenată din memorie de Abraham (Olie) Israel, 1967

Despre însemnătatea pe care o au locurile asupra oamenilor și oamenii asupra locurilor vorbesc și învățații talmudiști. Geografia umană a Maramureșului a fost influențată considerabil de componenta evreiască în tot ceea ce a însemnat designul social al regiunii. Dar nu numai. Vorbim de o prezență evreiască în teritoriu, documentată încă de la sfârșitul secolului al XVII-lea, așezată aici în urma condițiilor economice dure și a valurilor de antisemitism care predominau în Galiția la acea vreme. O prezență ce crește gradual de la câteva suflete la peste 33 800 în perioada interbelică, numărând numai la Sighet peste 10 500 de membri constituind 38% din populația locală. O comunitate care se transformă surprinzător dintr-o alteritate tolerată (mai mult sau mai puțin) într-o combinație spectaculoasă de viață rurală tradițională, vibrație hasidică, erudiție, mistică evreiască și cabalism nocturn pe de o parte, și un centru de cultură și de efervescență modernă de cealaltă parte.

Sighetul ca centru al regiunii, se transformă cu anii în orașul unor rabini faimoși cu puteri supranaturale. Expunerea lor rabinică, numită tiș(masă) producea de cele mai multe ori o liniște intimidantă. E memorabil exodul evreilor din unul dintre cartierele mărginașe ale Sighetului care-și purtau scaunele în spate de Yom Kipur, pentru a-l asculta pe unul dintre carismaticii rabini Teitelbaum. Cei care apucau să prindă firimiturile lăsate de ei la mesele de șabat se puteau lăuda cu asta ca fiind cât se poate de aproape de sensul absolut al vieții: misterul credinței și bucuria trăirii ei. Acești rabini, care au funcționat și ca lideri sociali și politici, au încercat să blocheze tendințele moderne care puteau să influențeze congregația lor. Într-adevăr, fenomene precum asimilarea, convertirea, reformele religioase

și căsătoriile mixte au avut loc la Sighet la zeci de ani după ce au devenit comune în alte comunități. Pentru a menține stilul de viață ortodox, rabinii din Sighet au condus și susținut o școală superioară religioasă – yeșiva – în care sute de studenți studiau Talmudul ore în șir, alături de cursuri de țesătorie, agricultură și hasidism.

Evreu hasid la Sighet 2022. Fotocredit Sorin Markus

Primii hasidimi din Sighet au fost urmașii rabinului Menachem Mendel din Kosow. După scindarea hasidismului Kosow (1854), majoritatea hasidimilor din Sighet l-au urmat pe rabinul Menachem Mendel Hager, care și-a înființat curtea în Vișnitz, (Bucovina atunci, Ucraina de astăzi). În acest context, o altă ramură a hasidismului a ajuns la Sighet prin intermediul familiei Teitelbaum. În anii următori în care rabinii Teitelbaum au fost activi în Sighet, au câștigat inimile multora cu personalitatea lor puternică, trăsăturile, talentele și carismele personale. Influența primară a noului hasidism în Sighet a rămas în limitele

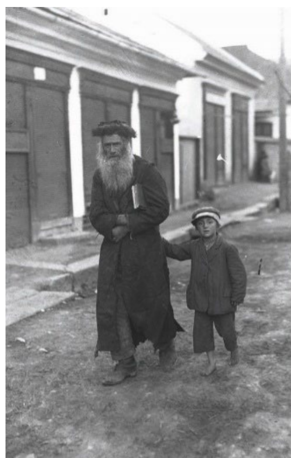
orașului, iar influența lor asupra secolului următor a prins rădăcini pentru viitoarea dinastie Satmar.

,,Zâmbiți, știu: târgușorul meu numără mulți rabini și fiecare dintre ei atrage un număr și mai mare de adepți. S-ar putea crede că Sighetul nu-i decât o imensă sinagogă și că n-avem altă preocupare decât să-l slujim pe Dumnezeu. Nu vă lăsați înșelați"... spunea Elie Wiesel (laureat al premiului Nobel pentru Pace, născut la Sighet in 1928).

Și asta pentru că, în același timp și același spațiu, la una dintre cele mai capricioase frontiere ale Europei, lumea evreiască din Sighet dinainte de război era cât se poate de diversă. Evreii erau tradiționali, moderni, ortodocși și progresiști, și toate combinațiile dintre ele. Erau membri în Parlamentul României, erau croitori și comercianți, erau bogați și erau atât de săraci că nu aveau bani de încălțăminte. Frecventau școlile religioase, se rugau și respectau credința lor de mii de ani dar mergeau la film, la teatru de vară, jucau tenis sau ascultau trupa de jazz Keep Smiling, vizionau filme la modă sau piese de teatru cu actori celebri de pe marile scene europene, iar rabinii liberali erau primiți cu alai la gară și așteptați cu prăjituri calde pe masă. Îndrăgostiții își spuneau cuvinte duioase pe malul Izei și la Grădina Morii. Erau ocupați cu viața chiar dacă uneori acesta nu a fost generoasă cu ei. În mai puțin de o lună până la sfârșitul lunii mai 1944, aceștia aveau să fie reduși la tăcere pentru totdeauna.

Evrei sigheteni, perioada interbelică, colaj expoziție Muzeul Culturii Evreiești din Maramureș - Casa Memorială Elie Wiesel

Evrei hasizi la Sighet, Arhiva Muzeului Național al Țăranului Român, Fondul Iosif Berman. Colaj expoziție Muzeul Culturii Evreiești din Maramureș - Casa Memorială Elie Wiesel

Evrei sigheteni, colaj expoziție Muzeul Culturii Evreiești din Maramureș - Casa Memorială Elie Wiesel

Toată această viață bogată era din plin reprezentată de presa evreiască locală. Începând cu 1870, la Sighet au fost publicate zeci de ziare și periodice, inclusiv reviste literare în idiș și ebraică, dincolo de o bogată tipăritură de carte evreiască religioasă semnată de acei faimoși rabini. Uneori comanda tiparului la Sighet venea din colțuri îndepărtate de lume pentru că doar la Sighet vibra ceva într-un anume unic fel.

Prima carte evreiască tipărită la Sighet, 1874

Înainte de cel de al doilea război mondial viața evreiască de la Sighet era complexă și creativă. Un mozaic bogat de schimbare și speranță pentru un viitor luminos. Urmările războiului însă au fost dezastruoase. Membrii comunității evreiești din Maramureș aproximativ 38 000 de nume, chipuri, rugăciuni, speranțe, vieți, în 1944 au fost transformate în tăcere în lagăre de muncă și de exterminare.

Recensăminte populația evreiască din Maramureș
Jewish population censuses from Maramureș

Hartă a populației evreiești în Maramureș | anul 1941
Map of the Jewish population in Maramureș | 1941

1941

1948

La Sighet au existat două ghetouri în care întreaga populație evreiască, cca 12400 de persoane, a rămas concentrată din 20 aprilie până în 22 mai 1944 când au fost deportați la Auschwitz. Aproximativ 2300 s-au întors după război, iar azi la Sighet abia a mai rămas minianul.

Monumentul Holocaustului, Sighetu Marmației, România

Muzeul Culturii evreiești din Maramureș. Casa Memorială Elie Wiesel

„În fața mea, întotdeauna, este fotografia casei în care m-am născut.

Ușa care duce la curte. Bucătăria. Vreau să intru, dar mi-e teamă. Vreau să mă uit la casă, fie și numai de departe.

Cu tot ce mi s-a întâmplat, este esențial pentru mine să-mi amintesc acel loc”.

Elie Wiesel

RO

Casa Elie Wiesel

Aici era strada principală, piaţa principală, cinematograful, patiseria, liceul de fete. O ultimă privire spre strada mea: clopotniţa bisericii, noua clădire a şcolii şi, mai departe, la intersecţia a două străzi, casa mea."

Elie Wiesel, *The Last Return*

"Prăvălia noastră era aşezată la colţul străzii Şerpilor cu strada Dragoş Vodă. Rabinul de Borşa, Rabi Pinhas Hager, locuieşte în faţă. Alături stă Rabi Solotviner, care şi primeşte credincioşii exaltaţi. La stânga: casa lui Reb Şloimălă Heller, judecătorul rabinic, cunoscut pentru spiritul lui ponderat."

Elie Wiesel, *Toate fluviile curg în mare*

În această casă s-a născut şi a copilărit Elie Wiesel (1928-2016), supravieţuitor al Holocaustului, Laureat al premiului Nobel pentru Pace (1986).

EN

Elie Wiesel House

Here was the main street, the main square, the movie theater, the pastry shop, the girl's high school. A last glance toward my own street: the belfry of the church, the new school building, and further on, at the intersection of two streets, my house."

Elie Wiesel, *The Last Return*

"Our store was at the corner of Serpilor street and Dragos Voda. Across the street from us lives the rebbe of Borsa, Reb Pinhas Hager. On our right the Solotviner Rebbe holds court for his elated faithful. On our left is the home of Reb Shloimele Heller, the rabbinical judge, known for his levelheadedness.

Elie Wiesel, *All rivers run to the sea*

This is the house where Elie Wiesel (1928-2016), Holocaust survivor and Nobel Peace Prize Laureate (1986) was born.

Casa memorială Elie Wiesel este o casă muzeu, locul în care este reprezentată memoria vieții și activității laureatului premiului Nobel pentru Pace și a comunității evreiești din Maramureș. Casa a făcut parte din unul dintre cartierele evreiești ale Sighetului și este locul unde, Elie Wiesel, s-a născut și a locuit până la 15 ani.

Elie Wiesel s-a născut la Sighetu Marmației în 30 septembrie 1928. A avut 15 ani când în mai 1944 a fost deportat împreună cu familia și cei 38 000 de evrei din regiune. Mama sa, Sara și sora cea mică, Țipora au murit la Auschwitz. Celelalte două surori, Bea și Hilda au supraviețuit. Elie Wiesel împreună cu tatăl său Șlomo au fost mai târziu deportați de la Auschwitz la Buchenwald unde Șlomo Wiesel a murit cu puțin timp înaintea eliberării lagărului, în 1945.

După război Elie Wiesel a studiat la Paris și a devenit jurnalist. În timpul unui interviu cu scriitorul francez Francois

Mauriac acesta îl convinge pe Elie Wiesel să scrie despre experiența războiului. Rezultatul a fost cunoscuta carte *Noaptea* tradusă azi în peste 30 de limbi. Ulterior Elie Wiesel a emigrat în Statele Unite unde a trăit până la sfârșitul vieții.

În 1980 devine președinte al consiliului fondator al Muzeului Memorial al Holocaustului din Washington. A fost un susținător constant al Statului Israel, al cauzei evreilor din Uniunea Sovietică precum și al indienilor Miskito din Nicaragua, al refugiaților din Cambodgia, al Kurzilor, al victimelor foametei și genocidului din Africa și al victimelor de război din fosta Iugoslavie. A acționat ori de câte ori drepturile omului au fost încălcate. Pentru mai mult de 15 ani atât Elie Wiesel cât și soția sa, Marion Rose, au fost devotați cauzei evreilor etiopieni prin intermediul centrelor Beit Țipora din cadrul Fundației Elie Wiesel pentru Umanitate.

Educația a fost unul dintre punctele centrale ale activității lui Elie Wiesel. Începând cu anul 1976 a fost profesor universitar de științe umaniste la Universitatea din Boston în cadrul departamentului de studii religioase și de filosofie. A mai predat la Universitatea din New York ca și profesor de Studii Iudaice și profesor invitat la Universitatea Yale.

A scris 57 de cărți și a primit peste 140 de premii și distincții de la prestigioase instituții din întreaga lume încununate în anul 1986 cu Premiul Nobel Pentru Pace.

S-a stins din viață în 2 iulie 2016, la New York.

Casa muzeu deține o serie de colecții constituite din obiecte de cult, cărți religioase, obiecte personale, fotografii și documente referitoare la viața evreilor din regiune precum și a unor personalități evreiești locale.

Holul casei prezintă în fotografii relevante imaginea evreilor sigheteni precum și obiecte reprezentative legate de viața spirituală, sărbătorile evreiești și studiul religios.

Prima încăpere, unde inițial se găsea magazinul familiei Wiesel, precum și a doua încăpere, au fost amenajate ca o dramatizare a ultimelor zile a lui Elie Wiesel în casa natală înainte de a fi deportat la Auschwitz în mai 1944 alături de restul comunității evreiești din Sighet, peste 12 000 de persoane.

„Casa o contemplu, o contemplăm cu toții, cu o sfâșiere care se citește pe fețele noastre. Aici, nu în altă parte, am cunoscut și am trăit o viața de familie evreiască pe care n-o vom mai regăsi. Hohotele de râs, tânguirile. Pacea Șabatului, rugăciunea ,,Dumnezeul lui Avraam", îngânată de mama și de bunica, sărbătoarea Cuștilor, cântecele de Roș Hașana, mesele de Paști, consfătuirile comunitare, vizitele bunicului... "

„Poveștile cerșetorilor vagabonzi... Povestirile refugiaților...Emisiunile interzise ale posturilor Radio-Londra și Radio-Moscova, pe care cu perdelele trase și cu obloanele închise, le prindeam noaptea...Mă revăd așezat sub un tei, cu o carte în mână, vorbind cu norii".

Elie Wiesel

Următoarea parte a casei redă pe scurt evenimentele istorice din timpul celui de-al doilea război mondial văzute din perspectiva lui Elie Wiesel, lagărele de muncă forțată, ghetoizarea Sighetului, deportarea miilor de evrei la Auschwitz și întoarcerea supraviețuitorilor precum şi viața și activitatea lui Elie Wiesel după război printr-o expoziție de fotografii, documente și cărți.

„La trei zile după eliberarea lagărului de la Buchenwald... din oglindă mă contempla un cadavru. Ochii lui mă privesc și acum”.

Elie Wiesel

„Sunt scriitor și profesor. Aceasta este profesia mea, vocația mea”. ***Elie Wiesel***

Subsolul casei găzduiește un spațiu pentru întâlniri și evenimente, iar curtea exterioară este un loc pentru reflexie, evenimente și expoziții exterioare.

Muzeul Maramureșan

Muzeul Culturii Evreiești din Maramureș - Casa Memorială Elie Wiesel

Str. Tudor Vladimirescu, nr. 1, Sighetu Marmației, Maramureș, România

www.muzeulmaramuresului.ro

contact: 0262 311 521

Sinagoga Mahzikei Tora/Mahzikei Torah Synagogue

RO

Sinagoga Mahazikei Tora

Sighet, orașul meu natal. Eu nu mai locuiesc acolo demult, dar el trăiește în mine. Dacă aș fi un turist care caută acel loc perfect pentru a petrece o vacanță, pentru a învăța puțin și pentru a se relaxa, aș merge acolo fără ezitare. Înainte de agonie, a fost un ștetl tipic, viu și vibrant, cu frumusețe și credință, cu ieșivele și atelierele sale, cu nebunii și prinții săi, cu cerșetorii săi tăcuți și cu magnații săi zgomotoși."

Elie Wiesel, From the kingdom of memory

Atunci când călătorii intrau în Sighet dinspre dealurile împădurite, primul lucru pe care îl observau era impresionanta sinagogă Mahazikei Tora. Cei care frecventau această sinagogă proveneau din toate păturile sociale și membrii ei locuiau departe de centrul orașului. Erau faimoși pentru dârzenia cu care se opuneau actelor anti-semite și recunoscuți pentru costumele colorate ale bărbaților și rochiile înflorate ale femeilor.

EN

Mahazikei Tora Synagogue

Sighet my native city. I live there no longer, yet it lives within me. If I were a tourist seeking that perfect place to spend a holiday, to learn a little, and to relax as well, I would go there without hesitation. Before the torment, it was a typical shtetl, rambunctious and vibrant, with beauty and faith, with its Yeshivas and its workshops, its mad men and its princes, its silent beggars and noisy bigshots."

Elie Wiese, From the kingdom of memory

When you entered Sighet from the wooded hills, the first thing the travelers would notice was the impressive Mahazikei Torah synagogue. The community that frequented this synagogue came from all walks of life and its members lived far from the city center. They were famous for the diligence with which they opposed the anti-Semitic acts and recognized for the colorful men suites and the blooming dresses of women.

Sinagoga Talmud Tora/Talmud Torah Synagogue

RO

Sinagoga Talmud Tora

La Sighet se spunea că și ateii își aveau sinagoga lor. Noi, tinerii, înființaserăm Tiferet Bahurim, într-o încăpere obscură din imobilul în care se afla Talmud Tora. Am fost ales gabai sau președinte poate pentru că tatăl meu era cel care ne procura lemnele ca să încălzim toată iarna soba. Pentru noi, învățăceii, era plăcut să avem propriul nostru lăcaș de a prăznui sărbătorile, a recita psalmi, pentru a studia textele sfinte, și a ne ruga printre ai noștri."

Elie Wiesel, *Toate fluviile curg în mare*

Cele mai vechi mențiuni ale prezenței evreiești pe aceste meleaguri datează din secolul al XVII- lea. Sighetul a devenit curând centrul religios și cultural al evreilor maramureșeni, un oraș cu o numeroasă populație și o dinamică viață evreiască.

EN

Talmud Tora Synagogue

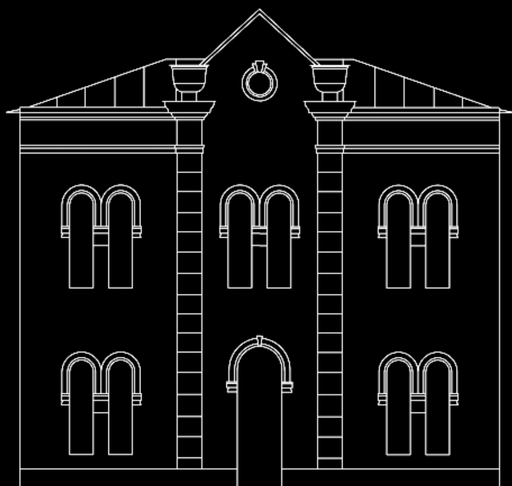

In Sighet they used to say that everyone had its own synagogue, even the atheists. We, the young people created the Tiferet Bachurim, in a rather gloomy room in the Talmud Tora building. I was elected gabbai, or president perhaps because my father provided wood to fuel the stove all winter. We were delighted to have a place of our own to celebrate the holidays, recite psalms, study the sacred texts, and pray among ourselves."

Elie Wiese , *All rivers run to the sea*

The oldest references of the Jewish presence on these lands date back to the seventeenth century. Sighet soon became the religious and cultural center of the Jews from Maramures, a town with a substantial population and a dynamic Jewish life.

Sinagoga Malbiș Arumim/Malbish Arumim Synagogue

RO

Sinagoga Malbiș Arumim

Reinventez adesea orășelul meu, atât de asemănător și atât de diferit de altele, refuzând să accept că s-a schimbat. Mă plimb prin el alături de personajele mele care îmi servesc drept cercetași, călăuze, și îngeri păzitori. Datorită lor, răul rămâne ascuns, timpul suspendat.

Desigur, evenimentele pe care le invoc în romanele mele diferă, dar locul unde se desfășoară nu se schimbă. Toți eroii mei sunt prizonierii lui: mi-e cu neputință să-i eliberez. Chiar și atunci când mă întorc la povestirile biblice, talmudice sau hasidice, tot din orășelul meu își iau zborul."

Elie Wiesel, *Toate fluviile curg în mare*

Deși majoritatea evreilor din Sighet erau tradiționaliști, mulți s-au alăturat organizațiilor sioniste. Alții s-au alăturat organizațiilor ortodoxe non-sioniste, partidului evreiesc sau organizațiilor socialiste neevreiești. Aceste schimbări au fost bine punctate de numeroasele publicații evreiești din perioada interbelică.

EN

Malbish Arumim Synagogue

I often re create my town, so like yet so different from all others, refusing to accept that it ever changed. I stroll through it alongside my characters, who act as scouts, guides, and guardian angels. With their help, evil remains hidden and time suspended.

Of course, the events I invoke in my novels are different, but the place of their action remains the same. All my heroes are his prisoners: I am incapable to set them free. Even when I tell Biblical, Talmudic, or Hasidic tales, it is from my town that they take flight."

Elie Wiesel, *All rivers run to the sea*

Although most of Sighet Jews adhered to tradition, many joined Zionist organizations. Others joined non-Zionist Orthodox organizations, the Jewish party or non-Jewish socialistic organizations. These changes were well demonstrated by the many newspapers published during the interwar period.

Rabinii din Sighet/Sighet Rabbis

RO

Rabini din Sighet

Zâmbiți, știu: târgușorul meu numără mulți rabini și fiecare dintre ei atrage un număr cât mai mare de adepți. S-ar putea crede că Sighetul nu e decât o imensă sinagogă și că n-avem altă preocupare decât să-l slujim pe Dumnezeu."

Elie Wiesel. Toate fluviile curg în mare

Rabinul Dr. Shmuel Benyamin Danzig (1875-1944) a devenit din 1906 singurul rabin al comunității sefarde din Sighet. A fost activ în mișcarea sionistă și membru al consiliului local timp de aproximativ 30 de ani. Opoziția față de el s-a diminuat odată cu trecerea timpului, după ce oamenii i-au recunoscut integritatea personală și calitatea academică.

Rabinii de la Sighet, au funcționat ca lideri sociali și politici. Unii au încercat să blocheze tendințele moderne care influențau congregația lor. Într-adevăr, fenomene precum asimilarea, convertirea, reformele religioase și căsătoriile mixte au avut loc la Sighet mai târziu decât în alte comunități. Pentru a menține stilul de viață ortodox, rabinii din Sighet au condus și susținut școala superioară religioasă – ieșiva – în care sute de elevi au studiat Talmudul ore în șir.

EN

Sighet Rabbis

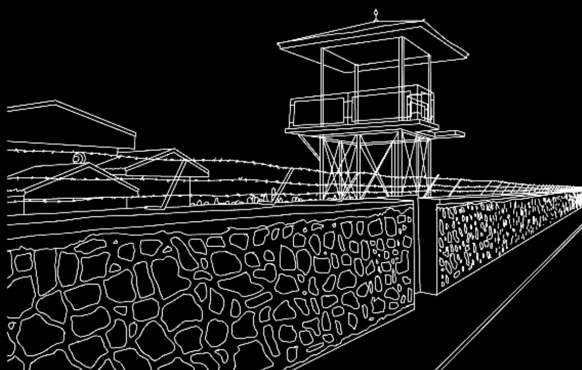
You are smiling, I know: my little town counts many rabbis and each of them attracts as many followers as possible. One might think that Sighet is but a huge synagogue and that we have no other concern but to serve God."

Elie Wiesel, All rivers run to the sea

Rabbi Dr. Shmuel Benyamin Danzig was the only rabbi of the Sephardic community from Sighet beginning with 1906. He was active in the Zionist movement and a member of the city council for approximately 30 years. Opposition to him lessened with the passage of time, once people recognized his personal integrity and his scholarship.

The rabbis of Sighet, functioned as social and political leaders. Some tried to block modern trends from influencing their congregation. Indeed, phenomena such as assimilation, conversion, religious reforms and mixed marriage occurred in Sighet later than in other communities. To maintain the Orthodox lifestyle the rabbis in Sighet led and supported the religious superior school – the yeshiva – in which hundreds of students studied the Talmud most hours of the day.

Cimitirul evreiesc/Jewish cemetery

RO

Cimitirul Evreiesc

La Sighet am vizitat cimitirul evreiesc unde se află mormântul bunicului meu, al cărui nume îl port. A fost ciudat: m-am simțit mai mult acasă printre cei care trăiau dincolo de poartă. O seninătate extraordinară domnea în cimitir, iar eu vorbind liniștit cu bunicul meu, îi spuneam ce am făcut cu numele lui."

Elie Wiesel, *From the kingdom of memory*

Cimitirul din Sighet are o vechime de cel puțin 275 de ani și, potrivit estimărilor, aproximativ 5.000 de persoane din Sighet și din împrejurimi au fost înmormântate în el. Înregistrările Chevra Kadișa (organizația pentru înmormântare) au fost pierdute cu excepția anilor 1940-1944.

După război, înmormântările au continuat să aibă loc în cimitir, dar înscrierile nu au fost păstrate. La aproximativ treizeci de ani după război, cimitirul a fost refăcut în conformitate cu pietrele funerare existente.

Noile registre au împărțit cimitirul în cinci loturi și au fost numărate doar aproximativ 3.000 de pietre funerare. Restul pietrelor au fost fie deteriorate, fie căzute, sau chiar furate. Majoritatea locuitorilor din Sighet erau săraci astfel, majoritatea pietrelor funerare au fost realizate din piatră de râu, ciment sau alte materiale ieftine care nu au rezistat la intemperii de-a lungul timpului. Mari rabini, personalități din Sighet sau oameni simpli și-au găsit odihna veșnică în această casă a vieții - Beit HaChaim.

EN

The Jewish Cemetery

In Sighet I visited the Jewish cemetery where lies the grave of my grandfather whose name I bare. It was strange: I felt more at home among the living beyond the gate. An extraordinary serenity dwelt in the graveyard, and I spoke quietly to my grandfather and told him what I have done with his name."

Elie Wiesel, *From the kingdom of memory*

The Sighet cemetery is at least 275 years old, and according to estimates, approximately 5,000 people from Sighet and the neighboring area were buried at the cemetery. The Chevra Kadisha (Jewish burial organization) records were lost, except the one for the years 1940-1944.

After the war, burials continued to take place at the cemetery but organized records were not kept. About thirty years after the war, the cemetery was remapped according to the existing tombstones.

The new records divided the cemetery into five lots, and only about 3,000 tombstones were counted. The rest of the tombstones had either been damaged, fallen or even stolen. Most of the residents of Sighet had been poor; thus, the majority of the tombstones were made of river stone, cement, and other cheap materials that did not withstand weathering over time. Great rabbis, famous Jewish residents of Sighet or simple people found their eternal rest in this house of life -Beit HaChaim.

Sinagoga Mare/The Great Synagogue

RO

Sinagoga Mare

Vechea sinagogă se găsea pe strada îngustă aproape de piața orașului. În trecut, sinagoga făcea ca inimile superstițioșilor, bătrâni și tineri deopotrivă, să se cutremure de frică. Dar sinagoga a fost incediată de germani; a devenit un Templu nevăzut de foc, așa că nu am mai găsit-o. Dacă ar mai fi stat în picioare, ar fi reînviat în mine frica după care tânjeam, ca un câmp ce tânjește după rouă noaptea."

Elie Wiese , *The Madmen of Sighet*

Sinagoga Mare a fost construită în prima jumătate a secolului al XIX-lea și era considerată cea mai importantă sinagogă a orașului, frecventată cu mare fast de marile sărbători evreiești. Tot aici serveau mari rabini ai vremii atât din Sighet cât și din împrejurimi.

Sinagoga servea de asemenea ca centru al rabinatului ortodox, curtea găzduia sedii administrative ale comunității, sala de judecată, baia rituală și o ieșiva-școală superioară religioasă. De șabaturile speciale sau de sărbători sute de oameni veneau să se roage la acestă sinagogă. Casa de studiu avea ferestre largi și înalte cu toate că mobilierul era foarte modest așa cum cerea legea hasidică. În locul ei azi stă mărturie monumentul Holocaustului.

EN

The Great Synagogue

The old synagogue used to stand in the narrow street close to the town square. In other years that synagogue had caused the hearts of the superstitious, old and young alike, to quake in fear. But the synagogue was set aflame by the Germans; it became an unseen Temple of fire, and so I missed it. Had it still been standing, it would have revived in me the fear for which I hungered, as a field at night hungers for dew."

Elie Wiese , *The Madmen of Sighet*

The Great Synagogue was built in the first half of the 19th century and was considered the most important synagogue in town and was frequented with great pomp on Jewish holidays. Also here served great rabbis of the time from Sighet and the surroundings.

The synagogue also served as the center of the Orthodox rabbinate, the courtyard housed offices of the community center, the courtroom, the ritual bath and a yeshiva (superior Jewish school). In its place today bears witness the Holocaust Monument.

Sighet, Sighet

RO

Sighet, Sighet

„Dintre toate orașele din lume unul stârnește în mine puternice sentimente de nostalgie. Aș putea numi fiecare dintre casele sale și localiza fiecare magazin. Acolo, în apropierea parcului, există un cinematograf; rulează un film o dată pe săptămână, peste drum e restaurantul, fremătând de oameni. La două străzi distanță, se află casa de studiu unde vocile copiilor celebrează cântând memoria evreiască. Cât de minunat este acest orășel, care-mi tachinează mintea. Atât de aproape și infinit de îndepărtat, încins de munți mai înalți decât Himalaya, pare de nepătruns, de neclintit....

Orașul nu mai există pe fața acestui pământ. Orașul pe care tânjesc să-l descopăr a fost spulberat de istorie, nimicit de dușmani. El supraviețuiește numai în memoria morților săi."

Elie Wiesel, *Streets that are no more*

EN

Sighet, Sighet

„But more than all the cities in the world, one stirs in me powerful feelings of nostalgia. I could name each of its houses, locate every one of its shops. There, near the park, there's a movie theater; they show a film once a week, across the street stands the restaurant, humming with a crowd of people. Two streets away, there is the house of study where children's voices celebrate in song Jewish memory. How lovely it is this small town which teases my mind. At once close and infinitely distant, girded by mountains higher than the Himalayas, it seems impregnable, immutable

The city no longer exists on the face of this earth. The city which I long to discover has been swept away by history, annihilated by its foe. It survives only in the memory of its dead."

Elie Wiesel, *Streets that are no more*

Sinagoga sefardă veche/The old Sephardic synagogue

RO

Sinagoga Sefardă Veche

La această oră soarele apune în Sighet, iar în casa de rugăciune, în școală, între minha și maariv, hasidimii spun povești despre minunile înfăptuite de rabinii lor. Pe strada evreiască, în piața mare, cărăușii lasă jos poverile și se întorc spre zid pentru a se ruga, pentru ca Mendel cel Roșcat să poată recita kadoiș. În ieșiva lumânările au fost aprinse și elevii își îndreaptă atenția către un verset dificil, un pasaj complicat din Tosafot. Stând în fața rabinului, doi negustori argumentează o diferență de opinie, încredințându-se judecății rabinului."

Elie Wiesel, *The Madmen of Sighet*

Chiar dacă comunitatea evreiască din Sighet a fost profund tradițională, anii 1920 și 1930 au fost caracterizați de un val de activități culturale. Mult mai mulți băieți și fete evrei s-au înscris în școlile municipale, pe lângă studiile lor tradiționale și viața culturală a înflorit în jurul pictorilor, a muzicienilor și a noilor spectacole sportive.

EN

Old Sephardic Synagogue

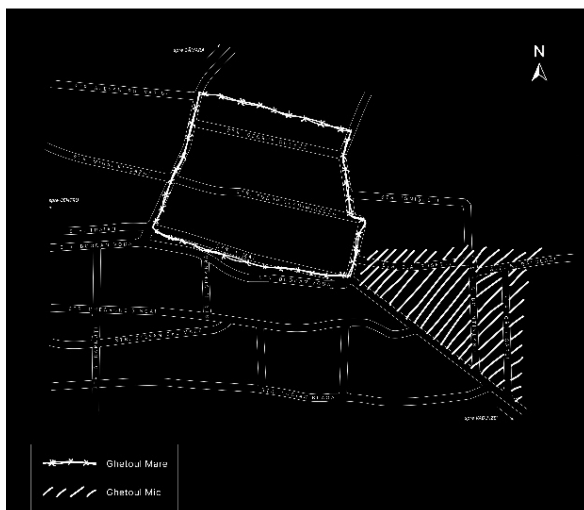

At this hour the sun is setting in Sighet, and in the prayer house, in the school, in the period of time between minha and maariv , the Hasidim are telling stories of the miracles performed by their rabbis. In the Jew's street, in the great square, the porters are laying down their burdens and turning toward the wall to pray, so that Mendel the Redhead can recite Kaddish. In the Yeshiva the candles have been lit and the students turn their attention to a difficult verse, a complicated passage in the Tosaphot. Standing before the Rabbi two merchants discuss a difference of opinion, placing their trust in his judgement."

Elie Wiesel, *The Madmen of Sighet*

Even if the Sighet Jewish community was profoundly traditional, the 1920s and 1930s were characterized by a surge of cultural activities. Many more Jewish boys and girls enlisted in the municipal schools in addition to their traditional studies and cultural life flourished around painters, musicians and sporty shows.

Ghetoul /The ghetto

RO

Ghetoul din Sighet

Sighet-acel oraș viu, vibrant; acel oraș cu suflet evreiesc, cel mai înfloritor, cel mai evreiesc dintre toate orașele de la Tisa la Dunăre.

Gândiți-vă la el cu ochiul imaginației mele. Îl văd decăzut din slavă, sărăcit în mod absurd, degenerat, golit de evrei. Casele de rugăciune sunt abandonate, locurile sfinte profanate, ciopârțite. Orbecăiesc în cutarea unei scântei, a unui oftat de viață. Nu găsesc nimic. Alerg la cheder; nu este nimeni acolo, nici un profesor, nici un elev. În sinagogi cărțile sfinte se zvârcolesc pline de mucegai sub straturi de praf. Unde sunt hasidimii, unde sunt adversarii lor? Unde sunt croitorii și medicii, orchestrele de nuntă și miresele lor, unde sunt săracii, gospodarii chibzuiți? Știu că sunt acolo, pot să le simt prezența."

Elie Wiesel, From the kingdom of memory

În 1940 nordul Transilvaniei, inclusiv Sighetul, a fost anexat Ungariei și au fost puse în aplicare decrete antievreiești. La mijlocul lunii aprilie 1944, după ce regimul nazist a preluat controlul asupra Ungariei, toți cei 12,500 de evrei au primit ordin să intre în cele două ghetouri. În perioada 16-22 mai, toți deținuții au fost încărcați în trenuri de marfă și trimiși în lagărul de exterminare de la Auschwitz.

EN

The Sighet Ghetto

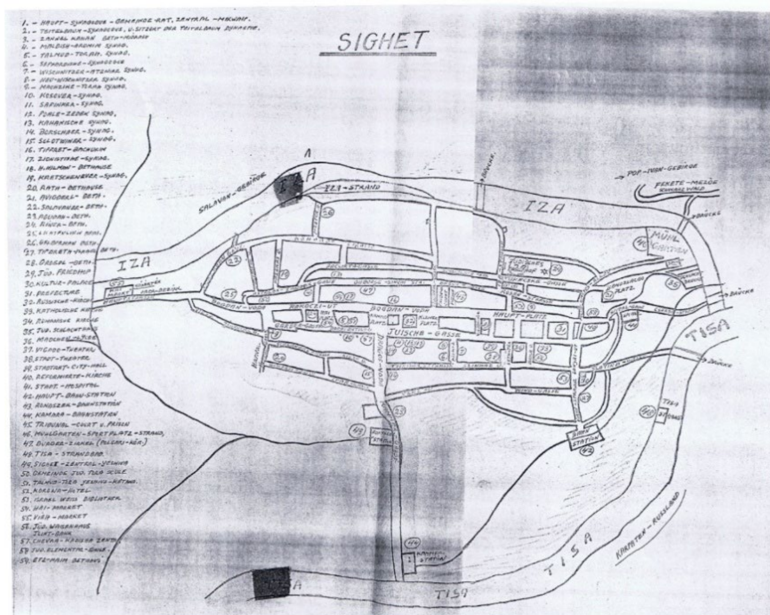
Sighet-that living, vibrating town; that town with a Jewish soul; that most flourishing, that most Jewish of all towns from the Tisa to the Danube.

Think about it with the eye of my imagination. I see it fallen from glory, absurdly impoverished, degenerated, empty of Jews. The prayer houses are abandoned, the holy places desecrated, gutted. I grope for a spark, for a sigh of life. I find, nothing. I run to the cheder; no one is there, not a teacher, not a student. In the synagogues the holy books tatter and mildew beneath layers of dust. Where are the Hasidim, where their opponents? Where are the tailors and doctors, the wedding orchestras and their brides, where are the poor, where the stern householders? I know they're there, I can feel their presence."

Elie Wiesel, From the kingdom of memory

In 1940 northern Transylvania, Sighet included, was annexed to Hungary and anti-Jewish decrees were enforced. In mid-April 1944, after the Nazi regime took control over Hungary, approximately 12 500 Jews were ordered into the two ghettos. During May 16-22 all detainees were loaded on freight trains and sent to the extermination camp in Auschwitz.

Jewish Sighet seems never to have existed. Whether or not Sighet was a shtetl is a subject of debate and sometimes of dispute, an irrelevant dispute between historians, under the circumstances. Sighet was and is as you feel it. It was either the most important centre of a large county, or a quiet, occasionally reverberating community, with all kinds of picturesque characters, subject of stories that travelled around Maramureș villages, and are still travelling today to distant continents. Romantically speaking, however, Sighet was for many, the most important shtetl or as some would say today, ***The Town of the heart***.

Jewish Sighet. Map drawn from memory by Abraham (Olie) Israel, 1967

Talmudic scholars also speak about the meaning of places and people. Maramures human geography was considerably influenced by the Jewish component in everything that meant the social design of the region, but not only. We are speaking about a Jewish presence in the territory documented since the end of the 17th century, settled here following the harsh economic conditions and the waves of anti-Semitism that prevailed in Galicia at that time. A presence that gradually increased from a few souls to over 33 800 in the inter-war period, counting only in Sighet over 10,500 members constituting 38% of the local population. A community that surprisingly transformed itself from a more or less tolerated otherness into a spectacular combination of traditional rural life, Hasidic vibration, scholarship, Jewish mysticism and nocturnal cabalism on the one hand, and a centre of culture and modern effervescence on the other.

Sighet, as the centre of the region, turns over the years into the town of famous rabbis with supernatural powers. Their rabbinical gatherings, called ”tish”-table, produced an intimidating silence most of the times. It is memorable the exodus of the Jews from one of the outskirts of Sighet, who carried their chairs on their backs on Yom Kippur to listen to one of the charismatic rabbis Teitelbaum.Those who managed to catch the bread crumbs left at the Shabbat meals could brag about being as close as possible to the absolute meaning of life, the mystery of faith and the joy of living it. These rabbis also functioned as social and political leaders and tried to block modern trends that could influence their congregation.

Indeed, phenomena such as assimilation, conversion, religious reforms and intermarriage took place in Sighet decades

after they became common in other communities. To maintain the Orthodox way of life, the rabbis of Sighet ran and supported an outgoing religious school-Yeshiva, where hundreds of students studied the Talmud for hours along with courses in weaving, agriculture and Hasidism.

The first Hassidim in Sighet were the followers of Rabbi Menachem Mendel of Kosow. After the split of the Kosow Hasidism (1854) the majority of the Hassidim in Sighet followed Rabbi Menachem Mendel Hager who set up his court in Vishnitz (Bukovina then) today's Ukraine. In this context, another brand of Hassidism reached Sighet through the Teitelbaum family. In the next years that the Teitelbaum rabbis were active in Sighet, they won over the hearts of many with their strong personality, traits, their talents and personal charisma. The primary influence of the new Hassidism in Sighet remained within the bounds of

the town and their influence over the next century grew roots for the future to be the Satmar dynasty.

“You're smiling, I know, my shtetl counts many rabbis and each attracts an even larger number of followers. One might think that Sighet is just a huge synagogue and that we have no other concern than to serve God. Do not be deceived”, said Elie Wiesel, laureate of the Nobel Peace Prize, born in Sighet in 1928.

This is because at the same time and in the same space, at one of the most capricious frontiers of Europe, Jewish Sighet before the war was as diverse as possible. Jews were traditional, modern, orthodox and progressive and all combinations in between. They were members of the Romanian Parliament, tailors and merchants, they were rich and they were so poor that they had no money for shoes. They attended religious schools, prayed and respected their thousands year-old faith, but also went to the movies, summer theatre, played tennis or listened to the jazz band ”Keep Smiling”. They watched fashionable films or plays having famous actors from big European stages. The liberal rabbis were welcomed in procession at the train station and warm cakes on the table. Jewish lovers whispered tender words to each other on the banks of the Iza River and at Grădina Morii. They were busy with life even if sometimes life was not generous with them. In less than a month, by the end of May 1944, they would be silenced forever.

Sighet Jews in inter-war time, exhibition collage at Elie Wiesel Heritage Museum

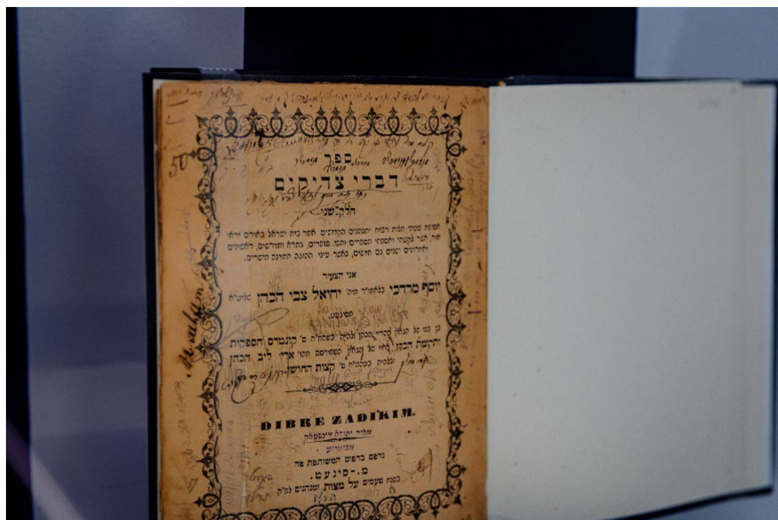
Hasidic Jews in Sighet, exhibition collage at Elie Wiesel Heritage Museum.

Foto: Muzeul Național al Țăranului Român, Iosif Berman collection

Sighet Jews in inter-war time, exhibition collage at Elie Wiesel Heritage Museum.

All this rich life was fully represented by the local Jewish press. Starting from 1870, dozens of newspapers and periodicals were published in Sighet, including liberal magazines in Yiddish, and Hebrew beyond a rich printing of religious Jewish books signed by famous rabbis. Sometimes the order for the printing at Sighet came from afar because only in Sighet something vibrated in a certain unique way.

ספר
דברי צדיקים
חלק שני
אני הצעיר
יוסף מרדכי בלאאמו"ר מו"ה יחיאל צבי הכהן
קונטרס הספקות
ארי' ליב הכהן
קצות החושן
DIBRE ZADIKIM.
נדפס בדפוס המשותפת פה
מ.-סיגעט.

First Jewish book printed in Sighet, 1874

Before World War II, Jewish life in Sighet was complex and creative. A rich mosaic of change and hope for a bright future. The aftermath of the war, however, was disastrous. Members of the Jewish community in Maramureș approximately 38,000 names, faces, prayers, hopes, lives, in 1944 were transformed into silence in labour and extermination camps.

Recensăminte populația evreiască din Maramureș
Jewish population censuses from Maramureș
1941
1948

In Sighet there were two ghettos in which the entire Jewish population, about 12400 people, remained concentrated from April 20 until May 22, 1944 when they were deported to Auschwitz. About 2300 returned after the war, and today in Sighet there is barely a minyan left.

Holocaust Monument, Sighetu Marmației, România

Elie Wiesel Heritage Museum

„Before me, always, is the photograph of the house in which I was born.

The door that leads to the yard. The kitchen. I want to go inside, but I am afraid.

I want to look at the house, if only from afar. With all that has happened to me, it is essential for me to remember that place”.

Elie Wiesel

RO

Casa Elie Wiesel

Aici era strada principală, piața principală, cinematograful, patiseria, liceul de fete. O ultimă privire spre strada mea: clopotnița bisericii, noua clădire a școlii și, mai departe, la intersecția a două străzi, casa mea.”

Elie Wiesel, *The Last Return*

“Prăvălia noastră era așezată la colțul străzii Șerpilor cu strada Dragoș Vodă. Rabinul de Borșa, Rabi Pinhas Hager, locuiește în față. Alături stă Rabi Solotviner, care-și primește credincioșii exaltați. La stânga: casa lui Reb Şloimălă Heller, judecătorul rabinic, cunoscut pentru spiritul lui ponderat.”

Elie Wiesel, *Toate fluviile curg în mare*

În această casă s-a născut și a copilărit Elie Wiesel (1928-2016), supraviețuitor al Holocaustului, Laureat al premiului Nobel pentru Pace (1986).

EN

Elie Wiesel House

Here was the main street, the main square, the movie theater, the pastry shop, the girl's high school. A last glance toward my own street: the belfry of the church, the new school building, and further on, at the intersection of two streets, my house.”

Elie Wiesel, *The Last Return*

“Our store was at the corner of Serpilor street and Dragos Voda. Across the street from us lives the rebbe of Borsa, Reb Pinhas Hager. On our right the Solotviner Rebbe holds court for his elated faithful. On our left is the home of Reb Shloimele Heller, the rabbinical judge, known for his levelheadedness.

Elie Wiesel, *All rivers run to the sea*

This is the house where Elie Wiesel (1928-2016), Holocaust survivor and Nobel Peace Prize Laureate (1986) was born.

Elie Wiesel Jewish Heritage Museum in Maramureș was inaugurated in 2002 to honour the life and activity of Elie Wiesel as well as the memory of those more than 40 000 Jews who were once part of the local community. The house was part of the Jewish quarter in Sighet which became the ghetto during the Second World War. It is the house where Elie Wiesel, the Nobel Peace Prize Laureate was born and lived until he was 15 years old.

Elie Wiesel was born in Sighetu Marmației on September 30th 1928. He was 15 when he was deported with his family and the rest of the 38 000 Jews from Maramureș. His mother Sarah and his youngest sister, Tzipora died in Auschwitz. The other two sisters Bea and Hilda survived. Elie Wiesel and his father Shlomo were later transported from Auschwitz to Buchenwald where his father died just before the camp was liberated, in 1945.

After the war Elie Wiesel studied in Paris and he became a journalist. During an interview with Francois Mauriac, he was

persuaded to write about his war experience. The result was his memoir “Night” that has been translated in more than 30 languages. He later moved to the United States where he resided until his death.

In 1980 he became the founding chairman of the United States Holocaust Memorial Council. He was a constant supporter of the State of Israel, of the cause of Soviet Jews as well as the Nicaragua’s Miskito Indians, of the Cambodian refugees, the Kurdish people, victims of famine and genocide in Africa and the war victims in former Yugoslavia, taking sides whenever human rights were ignored. For more than 15 years Elie Wiesel and his wife, Marion were especially devoted to the Ethiopian Jews through the Beit Tzipora centres within the Elie Wiesel Foundation for Humanity.

Teaching has always been central for Elie Wiesel. Beginning with 1976 he was a University Professor at Boston University. He was a member of the faculty in the Department of Religion and Philosophy. He also taught at the City University of New York as a Distinguished Professor of Judaic Studies, and at Yale University.

He wrote 57 books, fiction and non-fiction and received over 140 awards including The Nobel Peace Prize in 1986.

Elie Wiesel died in New York on July 2nd, 2016.

Inside the Elie Wiesel Heritage Museum there are exhibited Jewish religious and secular objects as well as books and documents that belonged to different Jewish families in the area. The relevant pictures on the hallway recreate the image of the Sighet Jews who lived in the area before the Second World War.

The first two rooms are decorated in order to recreate Elie Wiesel’s last days in Sighet before the deportation to Auschwitz in May, 1944 with the rest of the Jewish community from Sighet, over 12 000 people. Originally in the first room the Wiesel family ran a grocery store. The rest of the rooms served as living rooms.

„I gaze at the house. We all do. With anguish. Here we had lived a Jewish family life that is now gone forever. The laughter and laments, the peace of Shabbat, the prayer of the God of Abraham whispered by my mother and my grandmother, the festival of Sukkot, the songs of Rosh Hashana, the Passover meals, the community gatherings, my grandfather's visits".

Elie Wiesel

„The stories of beggars and of refugees, the forbidden broadcasts of Radio London and Radio Moscow that we listened to at night, curtains drawn and shutters closed. I picture myself under a linden tree, with a book in my hand, talking to the clouds".

Elie Wiesel

The rest of the exhibition displays information about the Second World War as seen by Elie Wiesel: Sighet ghettoes, deportation to Auschwitz and the return of the survivors and Elie Wesel's life and activity within photographs, documents and books exhibition.

„Three days after the liberation of Buchenwald... from the depth of the mirror, a corps gazed back at me. The look in his eyes, as they stared into mine, has never left me”.

Elie Wiesel

„I am a writer and I am a teacher. That’s my profession, my vocation”. ***Elie Wiesel***

The basement of the house serves as a media and meeting room and the outdoor space was designed as a place of reflection and outdoor events and exhibitions.

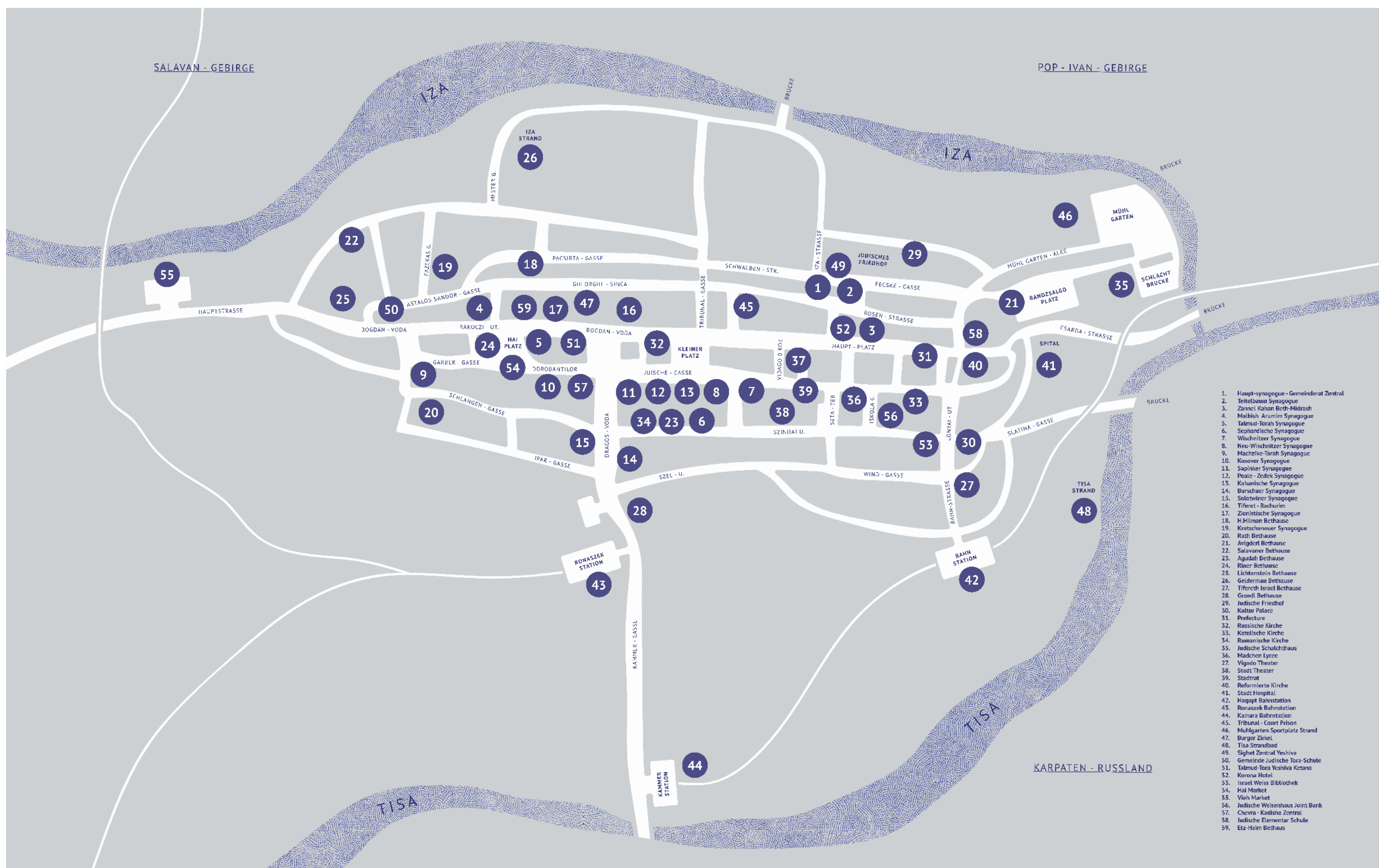
Maramures Museum

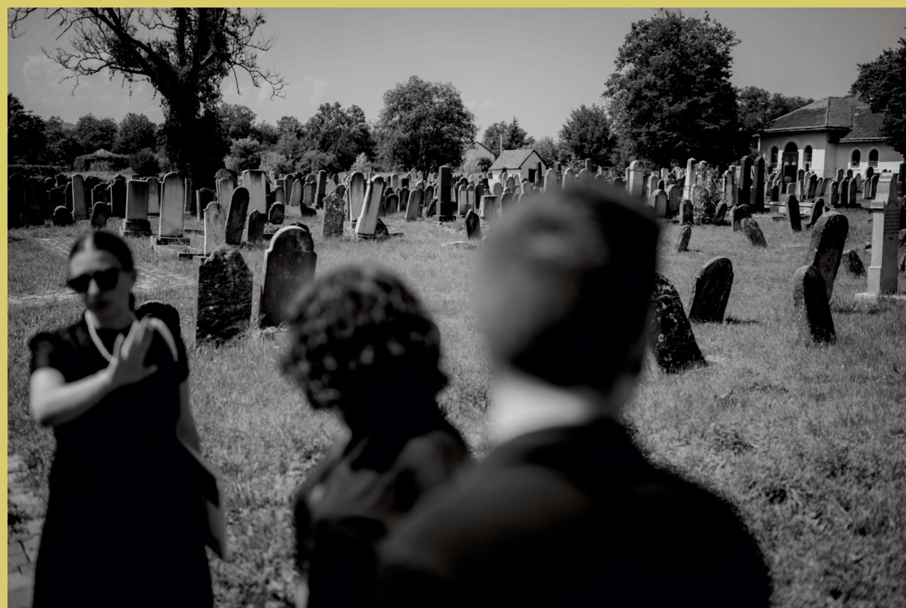
Elie Wiesel Heritage Museum

Str. Tudor Vladimirescu, nr. 1, Sighetu Marmației, Maramureș, România

www.muzeulmaramuresului.ro

contact: 0262 311 52

SALAVAN - GEBIRGE
POP - IVAN - GEBIRGE
IZA
IZA
TISA
TISA
KARPATEN - RUSSLAND
HAUPTSTRASSE
BRUCKE
JUDISCHES FRIEDHOF
KLEINER PLATZ
HAI PLATZ
SPITAL
MÜHL GARTEN
SCHLACHT BRUCKE
BANDZSALGO PLATZ
IZA STRAND
TISA STRAND
RONASZEK STATION
BAHN STATION
KAMMER STATION
1. Haupt-synagogue - Gemeinderat Zentral
2. Teitelbaum Synagogue
3. Zannel Kahan Beth-Midrash
4. Malbish Arumim Synagogue
5. Talmud-Torah Synagogue
6. Sephardische Synagogue
7. Wischnitzer Synagogue
8. Neu-Wischnitzer Synagogue
9. Machzike-Torah Synagogue
10. Kosover Synagogue
11. Sapinker Synagogue
12. Poale - Zedek Synagogue
13. Kahanische Synagogue
14. Borschaer Synagogue
15. Solotwiner Synagogue
16. Tiferet - Bachurim
17. Zionistische Synagogue
18. H.Hilman Bethause
19. Kretscheneuer Synagogue
20. Rath Bethause
21. Avigdorl Bethause
22. Salavaner Bethause
23. Agudah Bethause
24. Riner Bethause
25. Lichtenstein Bethause
26. Gelderman Bethause
27. Tifereth Israel Bethause
28. Groedl Bethause
29. Judische Friedhof
30. Kultur Palace
31. Prefecture
32. Russische Kirche
33. Katolische Kirche
34. Rumanische Kirche
35. Judische Schalchthaus
36. Madchen Lycee
27. Vigado Theater
38. Stadt Theater
39. Stadtrat
40. Reformierte Kirche
41. Stadt Hospital
42. Haqupt Bahnstation
43. Ronaszek Bahnstation
44. Kamara Bahnstation
45. Tribunal - Court Prison
46. Muhlgarten Sportplatz Strand
47. Burger Zirkel
48. Tisa Strandbad
49. Sighet Zentral Yeshiva
50. Gemeinde Judische Tora-Schule
51. Talmud-Tora Yeshiva Ketana
52. Korona Hotel
53. Israel Weiss Bibliothek
54. Hai Market
55. Vieh Market
56. Judische Weisenhaus Joint Bank
57. Chevra - Kadisha Zentral
58. Judische Elementar Schule
59. Etz-Haim Bethaus

ISBN 978-606-95703-2-6